

**Základní škola T. G. Masaryka Moravský Žižkov,
příspěvková organizace**

**Školní preventivní strategie
2021/2026**

Platná pro školní roky:

2021/2022

2022/2023

2023/2024

2024/2025

2025/2026

Vypracovala: Mgr. Martina Kristová
Školní metodik prevence

Obsah:	Strana
1. Současný stav problematiky	4
2. Personální zajištění prevence	5
3. Potřebnost projektu	7
4. Cíle projektu	7
5. Vymezení cílové skupiny	9
6. Způsob realizace	9
7. Znalostní kompetence žáků	10
8. Metody a formy, jakými budou dílčí aktivity řešeny	11
9. Příklady zařazovaných témat	14
10. Vyhodnocení preventivní strategie	27

Základní údaje o škole

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	Základní škola T. G. Masaryka Moravský Žižkov, Bílovska 78, 691 01 Moravský Žižkov
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Miloslav Sova
Telefon na ředitele	519 346 107
E-mail na ředitele	miloslav.sova@seznam.cz

Jméno školního metodika prevence	Mgr. Martina Kristová
Telefon	519 346 107
E-mail	kristova@zs-mzizkov.cz
Specializační studium	studuje
Realizátor vzdělání	NIDV, Brno, č. akreditace MŠMT – 13029/2017-1-676

Jméno výchovného a kariérního poradce	Mgr. Iva Sovová
Telefon	519 346 107
E-mail	sovova@zs-mzizkov.cz
Specializační studium	ano
Realizátor vzdělání	MU Brno, Centrum pro další vzdělání

Jméno školního speciálního pedagoga	Mgr. Martina Kristová
Telefon	519 346 107
E-mail	kristova@zs-mzizkov.cz

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ A AKTUÁLNÍ STAV

A. Charakteristika školy

Základní škola T. G. Masaryka se nachází v obci Moravský Žižkov. Tato obec má kolem 1400 obyvatel. Patří tedy spíše k malým obcím okresu Břeclav. Budova školy byla postavena v roce 1932. Třídy jsou velké, světlé. V roce 1996 byla dostavěna přístavba školní družiny, 5. ročníku, počítačové učebny, sociálního zařízení a dvou kabinetů. Stará budova je s novou propojena tak, že obě splývají v jeden neoddělitelný celek. V roce 2014 byla celá budova zateplena a vyměněna střešní krytina. V roce 2019 ukončena oprava elektroinstalace v celé budově školy. Prostředí školy si drží ráz staré vesnické školy s příjemnou atmosférou.

Suterénní prostor školní budovy tvoří šatny, kotelna, sklady školních pomůcek, místnost pro žákovský senát a učebna, která slouží jako laboratoř chemie a fyziky. V přízemí se nachází učebny 1. – 4. ročníku, sborovna, ředitelna školy, jídelna a výdejna obědů. V prvním patře je umístěn II. stupeň a učebna 5. ročníku a v podkroví nové zástavby školní družina a počítačová učebna. Interiér školy je vkusně aranžován jednak v duchu školy třicátých let a jednak školy současné. Propojení historie se současností je nenásilné, vkusné a každý návštěvník je mile překvapen útulností a nápaditostí tohoto prostředí. Velkou radost nám dělá také nově upravený školní dvůr. Má velmi vkusnou parkovou úpravu s výsadbou květin. Slouží nejen školní družině v době odpolední rekreační činnosti, ale také k běžné výuce. Je zde velký zastřešený altán s tabulí, dřevěným stolem a lavicemi. Dále zde bylo vybudováno workout hřiště, které je využíváno hlavně v hodinách tělesné výchovy, ale také v době velkých přestávek. Děti toto prostředí mají velmi rádi a velice se těší na venkovní výuku.

Vybavení pomůckami není na dostatečné úrovni vzhledem k finančním možnostem školy, ale daří se nám, například pomocí různých projektů, úroveň neustále zlepšovat. Máme nové počítače, notebooky, tablety, interaktivní tabule ve většině tříd, nový nábytek atd.

Samotná škola je úplná. Na 1. stupni je 83 žáků a na 2. stupni 70 žáků. Tento počet je za poslední roky nejvyšší. Žáků nám každým rokem přibývá. V naší škole se snažíme utužovat vztah dětí k obci, více využívat individuální přístup, volit vhodné metody práce. Velkým kladem zdejší školy je zejména rodinné klima, ve kterém se děti cítí dobře, jsou vedeny k základům slušného chování jak mezi sebou, tak ve vztahu k dospělým. I malé škole se ale nevyhýbají problémy šikany, které jsou ovšem při menším počtu žáků ve třídách lépe postihnutelné a jsou řešeny již v počátku. Na škole pracuje výchovná poradkyně a metodik protidrogové prevence, který je zároveň speciální pedagog. Je zde pro děti zřízen dys. kroužek, ale také spoustu dalších

kroužků, které níže podrobněji popíši. Při škole pracuje Jazyková škola Brno (kroužek anglického jazyka). Škola se zapojuje do projektů EU OPVK.

B. Popis aktuálního stavu ve vztahu k rizikovým projevům chování

K rizikovým projevům chování patří široké spektrum vybraných problémů a poruch chování u dětí a mládeže - např. záškoláctví, šikana, kyberšikana, netolismus (závislost na tzv. virtuálních drogách) kriminalita, delikvence, vandalismus a další formy násilí, užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky), poruchy příjmu potravy (mentální bulimie a mentální anorexie).

Preventivní strategie je zaměřena na všechny žáky školy (1. -9. ročník) se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování. Mimořádná pozornost je věnována žákům tříd, kde se vyskytlo podezření, případně prokázala přítomnost konkrétních rizikových projevů chování jako záškoláctví, konfliktní jednání, šikana, kyberšikana, užívání návykových látek apod. V takových případech jsou důkladně informováni zákonní zástupci daných žáků, příp. třídních kolektivů.

Informace o rizikových projevech chování získáváme z celé řady zdrojů. Nejčastěji podávají informace samotní žáci a to různými formami - osobním sdělením, prostřednictvím Schránky důvěry, v rámci dotazníkových šetření, diskusí v rámci třídnických hodin nebo preventivních programů a dalšími.

Na nevhodné chování nás rovněž upozorňují rodiče žáků v rámci setkávání s třídními učiteli nebo kontaktováním vedení školy či členů školního poradenského pracoviště. Dalšími zdroji informací jsou spolupracující instituce a odborníci, se kterými řešíme konkrétní rizikové projevy chování, např. sociální kurátoři pro mládež (OSPOD), Pedagogicko – psychologická poradna Břeclav, Městská policie Břeclav, Policie České republiky.

Rizikové projevy chování se vyskytují jak v procesu výuky, tak mimo vyučování o přestávkách, případně v mimoškolních aktivitách žáků.

Nejčastější problémy s žáky řešené při vyučování: neplnění školních povinností, časté zapomínání pomůcek, nerespektování domluvených pravidel chování a jednání (tzv. „Pravidla třídy“), nekultivované chování, vyrušování, vulgární vyjadřování, nerespektování pokynů vyučujících.

Nejčastější problémy řešené o přestávkách: nevhodné chování vůči ostatním žákům, vulgární vyjadřování, slovní a fyzické napadání jiných žáků.

Nejčastější problémy mimo školu, které se promítají do školního života: vzájemné slovní a fyzické napadání žáků, vulgární vyjadřování, kyberšikana

Každé pololetí dochází k vyhodnocení realizovaných preventivních aktivit a ke komplexnímu vyhodnocení Minimálního preventivního programu za daný školní rok. Za uplynulé období 2016-2021 byly nejčastějšími projevy rizikového chování konflikty mezi žáky, slovní a fyzické útoky, zneužívání sociálních sítí, nedostatečně omluvená či neomluvená absence, neplnění školních povinností. Významnější či opakované porušování školního řádu bylo následně projednáváno se zákonnými zástupci žáků, příp. na pedagogické radě. Závažnější porušení školního řádu byla řešena adekvátními kázeňskými opatřeními

V rámci preventivních programů jsme spolupracovali se státními institucemi či se subjekty s certifikací MŠMT. Spolupráce s poskytovateli programů byla na vysoké úrovni, lektoři prokazovali dostatečnou erudici, s žáky navazovali přirozenou a efektivní komunikaci. Preventivní aktivity byly zaměřeny na konkrétní formy rizikového chování a na postoje dětí k danému tématu, např. netolismus, šikana a kyberšikana, řešení konfliktních situací, zdravý životní styl a odpovědnost za vlastní jednání a chování. Na základě dosavadních velmi dobrých zkušeností s preventivními programy plánujeme vzájemnou spolupráci s danými institucemi i v následujících letech.

2. PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ PREVENCE

Školní metodik prevence

Těžiště práce školního metodika prevence spočívá v poskytování odborné rady a pomoci žákům a studentům, u kterých se vyskytly problémy v oblasti šikany, návykových látek, kriminality, vandalismu, patologického hráčství, poruch příjmu potravy, závislosti na virtuálních drogách a jiných patologických jevů, problémy domácího násilí apod. Pomoc patří i rodičům a ostatním žákům školy před negativními dopady, které by tyto sociálně patologické jevy mohly ve škole způsobovat. Školní metodik prevence je v individuálních záležitostech žáků i rodičů vázán mlčenlivostí.

Výchovný poradce

Výchovný poradce koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům i žákům možnost poradit se o svých problémech, zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými, kteří porušují pravidla soužití ve škole i mimo školu. Vede individuální konzultace s dětmi, rodiči, informuje o možnostech odborné péče a další pomoci. Jedná se sociálním odborem a konzultuje problémy s odbornými pracovišti SPC, PPP.

Školní poradenské pracoviště (ŠPP)

Skládá se z metodika prevence, speciálního pedagoga a výchovného poradce. Cílem práce poradenského pracoviště je poskytovat kvalitní poradenské služby žákům, jejich rodičům, učitelům, a to v následujících oblastech:

- zajištění péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v souladu s inkluzí
- péče o žáky nadané a žáky s neprospěchem
- prevence školní neúspěšnosti
- kariérní poradenství – profesní orientace žáků
- prevence sociálně patologických jevů a závadového chování

Služby jsou poskytovány bezplatně. Místnost Školního poradenského pracoviště se nachází v 1. patře budovy vlevo od 5. ročníku. Členové ŠPP navštěvují na začátku školního roku jednotlivé třídy a představují se žákům a vysvětlují možnosti, jak využít jejich služeb. Porady ŠPP jsou minimálně jedenkrát do měsíce nebo dle potřeby.

Ředitel školy

Ředitel školy sleduje efektivitu prevence rizikových projevů chování. Sleduje problémy v kontextu celé školy a realizuje personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě apod.

Pedagogičtí pracovníci

Pedagogové se v rámci výuky věnují rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a tříd, konzultují případné problémy, navrhují opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků

své třídy prostřednictvím třídních schůzek, konzultací, osobních setkání a dalších možností komunikace.

Výchovná komise

Výchovná komise má za úkol řešit závažnější problémy chování a prospěch žáků, které nebyly vyřešeny, či nedošlo ke zlepšení dané situace v rámci předchozího postupu (opatření třídního učitele, členů ŠPP). Za svůj hlavní cíl si klade důsledně řešit rizikové projevy chování (šikana, záškoláctví, konfliktní jednání, závislostní chování, nekázeň, zhoršený prospěch apod.). V popředí zájmu výchovné komise je nastavení preventivních opatření k potlačení výskytu rizikových projevů chování. Jejím cílem není pouze udělovat žákům sankce za jednotlivé přestupky, ale též jim pomáhat zvládat jejich vážnější problémy. Výchovnou komisi obvykle tvoří zástupce vedení školy (ŘŠ nebo ZŘŠ), vybraní členové ŠPP a třídní učitel.

3. POTŘEBNOST PROJEKTU

Škola nepřijímá zodpovědnost za výchovu ke zdravému životnímu stylu. Škola rodičům jen pomáhá v rozvoji dítěte jeho vzděláváním a socializací ve skupině dětí. Prevence založená ve společnosti předpokládá řadu spolupracujících složek. Vedle rodiny, škol a školských zařízení jsou to orgány sociálně právní ochrany dětí, zdravotnická zařízení, místní samosprávy, poradenské instituce ve školství, duchovní sdružení, policie, kulturní střediska, zájmové organizace, podnikatelské subjekty apod. Škola usiluje o integraci primárně preventivních aktivit, které sama poskytuje, se službami specializovaných zařízení.

4. STANOVENÉ CÍLE

Hlavním cílem Školní preventivní strategie je předcházení rizikovým projevům chování, nicméně v případě výskytu rizikového projevu chování je nutné realizovat vhodný postup či intervenci za dodržení platných legislativních opatření. Pro jednotlivé situace jsou na škole vypracovány krizové plány, které určují adekvátní postupy při řešení rizikových projevů chování.

A) Dlouhodobé cíle

- výchova žáků ke zdravému a aktivnímu životnímu stylu
- vhodné trávení volného času, motivace kladnými vzory
- vytváření pozitivního sociálního klimatu třídy
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí

- podpora zdravého sebevědomí a sebedůvěry dětí
- snížit výskyt nejčastějších projevů rizikového chování
- financování preventivních programů

B) Střednědobé cíle

- vytváření návyků využití volného času
- nabídka zájmových kroužků
- spolupráce se zákonnými zástupci: průběžná informovanost, nabídka odborné pomoci, pořádání besed a přednášek, zapojování rodin do života školy
- organizace společných akcí pro žáky a rodiče
- neformální setkávání třídních učitelů se svými žáky
- průběžné zjišťování sociálního klimatu tříd
- individuální práce s žáky, kteří mají problematické vztahy
- oceňování pozitivních projevů chování a jednání žáků
- zavedení pravidelných třídnických hodin na 1. i 2. stupni
- podpora aktivit navržených a organizovaných žáky (např. Školní parlament)
- zlepšení komunikace a spolupráce u třídních kolektivů, rozvíjení pozitivních vztahů
- informování žáků o problematice rizikových projevů chování
- doplnění knihovny Školního poradenského pracoviště odbornými zdroji

C) Krátkodobé cíle

- realizace programů všeobecné primární prevence
- zajištění aktivit pro žáky zahrnující nspecifickou prevenci (např. ozdravné pobyty, plavecký výcvik, dopravní výuka, zájmová činnost, environmentální programy, soutěže apod.)
- realizace aktivit pro rodiče (konzultační hodiny členů ŠPP, třídní schůzky, Vánoční jarmark, Jarní dílničky apod.)
- aktualizace webových stránek školy
- aktualizace nástěnky ŠPP
- výzdoba školy
- organizace projektových dnů (třídních, celoškolských) - např. Pravidla třídy
- informace o schránce důvěry, webových platformách a řešení podnětů z těchto zdrojů
- realizace dotazníků sociálního klimatu ve třídě, ale i v celé škole
- realizace mapování vztahů ve třídách s konfliktními vztahy

- pravidelné měsíční předávání informací o problémovém chování ve třídách školnímu metodikovi prevence
- pravidelné porady členů ŠPP s vedením školy
- předávání informací členů ŠPP pedagogickým pracovníkům školy
- doplnění knihovny pro pedagogické pracovníky o nové odborné

5. VYMEZENÍ CÍLOVÉ SKUPINY

Strategie je zaměřena na všechny žáky 1. - 9. ročníku základní školy, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování.

U pedagogů je další vzdělávání zaměřeno na celý tým, se zvláštním přihlédnutím k začínajícím pedagogům a pedagogům bez odborné kvalifikace. Intenzivní vzdělávací aktivity jsou směřovány k pracovníkům, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště - výchovný poradce, metodik prevence, speciální pedagog.

Do systému informování jsou zapojeni všichni rodiče. Zvláštní pozornost je věnována skupinám rodičů tříd, kde se vyskytly negativní jevy jako například šikana.

6. ZPŮSOB REALIZACE

Klíčové vyučovací oblasti jsou:

- oblast přírodovědná (např. biologie člověka, fyziologie, biologické účinky drog, chemické aspekty drog atd.)
- oblast zdravého životního stylu (např. výchova ke zdraví, osobní a duševní hygieně, podmínky správné výživy, volný čas apod.)
- oblast společenskovední (proces socializace jedince, užší a širší společenské prostředí, jedinec ve vzájemné interakci se sociálním prostředím apod.)
- oblast občanské výchovy – Výchova k občanství (postavení rodiny ve společnosti, vedení domácnosti, správná výživa, zdravý vývoj a příprava na život, formy komunikace, zvyšování sociální kompetence dětí a mládeže, subjekty participující v oblasti prevence drog atd.)
- oblast sociálně právní (právní aspekty drog, práva dítěte, význam a cíle reklamy apod.)
- oblast sociální patologie (postoj společnosti ke zneužívání drog, delikventní chování, kriminalita, xenofobie, šikanování, rasismus apod.)

Preventivní témata jsou nejčastěji frekventována v následujících předmětech:

Výchova ke zdraví

Výchova k občanství

Biologie

Přírodověda, Vlastivěda

Český jazyk

Prvouka

Výtvarná výchova a výtvarné soutěže

Tělesná výchova

Chemie

7. ZNALOSTNÍ KOMPETENCE ŽÁKŮ

1. - 3. ročník

- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- mají vědomosti jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu
- mají právní povědomí v oblasti sociálně patologických jevů

4. – 5. ročník

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl
- podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví
- znají zákony omezující kouření, požívání alkoholu a zákony týkající se užívání a šíření drog
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- ví na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva
- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrasování aj.), je protiprávní
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky

6. – 9. ročník

- žáci znají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví
- respektují odlišné názory či zájmy lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení, jsou tolerantní k menšinám
- znají a uplatňují vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, spory řeší nenásilným způsobem
- znají vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- umí spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly
- znají významné dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí
- znají činnost důležitých orgánů právní ochrany občanů
- uvědomují si podstatu protiprávního jednání a právní odpovědnost za případné protiprávní činy
- umí chápat zdraví ve smyslu holistickém, ve složce fyzické, duchovní, sociální
- umí zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky
- umí vysvětlit své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví
- ví, co je podstatou zdravého životního stylu a snaží se o jeho realizaci
- znají pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny
- ví, že zneužívání dítěte je trestné
- umí diskutovat o rizicích zneužívání drog, orientují se v trestně právní problematice návykových látek
- ví, kde hledat odbornou pomoc, v případě potřeby ji dovedou využít
- bezpečně zvládají účelné modely chování v krizových situacích (šikanování, týrání, sexuální zneužívání apod.) a správně se rozhodují v situacích vlastního nebo cizího ohrožení
- dokážou komunikovat se specializovanými službami (linky důvěry, krizová centra)
- odmítají projevy brutality a násilí zprostředkované médii a umí o nich diskutovat

8. METODY A FORMY, JAKÝMI BUDOU DÍLČÍ AKTIVITY ŘEŠENY

Program je zaměřen na:

1. – 5. ročník

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty (například formou

komunitního kruhu)

- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci ZŽS

hygiena, životospráva, sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami

- základy etické a právní výchovy
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení
- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- soustředěnost na včasné diagnostikování sociálně patologických problémů ve třídních kolektivech
- důraz na spolupráci s rodiči
- široká nabídka volnočasových aktivit
- ekologická výchova
- návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed apod., účast v soutěžích

6. – 9. ročník

Přechod na druhý stupeň základní školy přináší řadu změn a z nich vyplývajících zátěžových situací: změna třídního učitele, střídání vyučujících v jednotlivých předmětech, odchod některých spolužáků (víceletá gymnázia), zvýšené nároky na objem a strukturu učiva.

Obsah programu:

- vytváření vztahu důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem
- stanovení pravidel soužití třídní komunity
- formování skupiny, která je pro žáky bezpečným místem, která jim pomůže vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování: šikanování, užívání alkoholu a drog, vzniku různých typů závislostí apod.
- trénink obrany před manipulací, s uměním říci „ne“
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- zvládání náročných fyzických duševních situací
- umění vyrovnat se s neúspěchem
- upevňování vztahů v komunitě vrstevníků
- rozvoj schopností přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí
- nácvik efektivní komunikace na základě vlastních prožitků

- nácvik řešení zátěžových situací
- zvýšení schopnosti odolávat nebezpečím, krizím, stresu, zátěžovým situacím (včetně odmítání alkoholu, drog, nikotinu, nevhodných způsobů chování)
- přehled životních rizik
- společenské vztahy (včetně mediální hygieny, vlivu reklamy apod.)
- modelové, projektové situace poskytující návody k řešení problémů

Konkrétní aktivity podporující primární prevenci

- výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních: vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování
- akce zaměřené na zvyšování právního povědomí (využití nabídek různých druhů spolupráce s Policií ČR a městskou policií)
- zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, vandalismu, rasismu, násilí, komerčního sexuálního zneužívání apod.
- na základě průzkumu zaměřeného na zneužívání návykových látek věnovat zvýšenou pozornost prevenci kouření. Pokračovat v osvětě v rámci hodin OV, RV, třídnických hodinách atd.
- dovednost volby správné životosprávy: poruchy příjmu potravy – mentální anorexie a bulimie (blok v rámci hodin RV, videoprojekce)
- přednášky, besedy a pořady věnované sexuální výchově a prevenci AIDS (absolvování vybraných pořadů dle nabídky na základě zkušeností s jejich úrovní z minulých let)
- zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí, ŠVP, lyžařského výcvikového kurzu atd.
- organizování akcí směřujících k oživení klimatu ve škole a zábavnou formou zpříjemnění školního prostředí (tematické dny, sportovní akce, spaní ve škole atd.)
- široká nabídka volnočasových aktivit
- účast v literárních, výtvarných, sportovních a jiných soutěžích
- ekologická výchova
- školní časopis: dává prostor pro tvořivost žáků a zvyšuje také zájem a povědomí žáků o dění ve škole

Aktivity zaměřené na rodiče a veřejnost

- seznámení rodičů s MPP v rámci třídních schůzek
- nabídka konzultačních hodin výchovného poradce, školního metodika prevence
- nabídka propagačních materiálů o drogách
- seznámení rodičů s postupem školy v případě problémů žáků s drogami
- informovanost občanů prostřednictvím webových stránek školy o programu školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů a zdravého životního stylu

Ke zjištění aktuálního stavu sociálně negativních jevů ve škole jsou využívány dotazníkové, práce třídních učitelů, připomínky dětí a školní samosprávy, schránka důvěry, třídnické hodiny, hodiny předmětů výchovného charakteru.

9. PŘÍKLADY ZAŘAZOVANÝCH TÉMAT

Tematické bloky ve výuce zaměřené na prevenci rizikového chování

1. ročník

Prvouka

- škola, prostředí školy, požadované chování ve škole, blízké okolí školy
- práva a povinnosti žáků školy
- bezpečná cesta do školy
- chování lidí – pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické zásady
- pracovní návyky
- rodina a život v rodině
- lidské tělo (základní stavba)
- péče o zdraví, základní hygienické návyky, ošetření drobného poranění, prevence úrazů
- návykové látky a zdraví – odmítání návykových látek, počítače
- osobní nebezpečí – vhodná a nevhodná místa pro hru, krizové situace (šikana)
- zdravá výživa
- dny v týdnu, roční období, orientace v čase, režim dne
- naše obec
- nejznámější povolání a výrobky řemeslníků
- dopravní výchova – bezpečnost, důležitá telefonní čísla pro přivolání pomoci
- možnosti vzniku požáru, protipožární prevence, požární poplach, evakuace při požáru

- situace hromadného ohrožení – nejčastější mimořádné události a postupy v případě ohrožení

Tělesná výchova

- pohybový režim, bezpečnost

2. ročník

Prvouka

- škola a organizace školního života
- práva a povinnosti žáků školy
- chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, mezilidské vztahy
- cesta do školy – bezpečnost, dopravní výchova (riziková místa a situace), důležitá telefonní čísla pro přivolání pomoci
- rodina, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy
- náš domov
- člověk, lidské tělo (základní stavba), nemoc a úraz, první pomoc, prevence úrazů a otrav návykové látky a zdraví – odmítání návykových látek, počítače
- osobní nebezpečí – vhodná a nevhodná místa pro hru, krizové situace (šikana)
- potraviny a správná výživa, denní režim pitný a pohybový režim
- čas, orientace podle hodin, kalendářní rok, školní rok
- naše obec
- práce (zaměstnání) a volný čas
- možnosti vzniku požáru, protipožární prevence, požární poplach, evakuace při požáru
- situace hromadného ohrožení – nejčastější mimořádné události a postupy v případě ohrožení

Tělesná výchova

- základy hygieny
- význam pohybu, zdraví, bezpečnosti

3. ročník

Prvouka

- místo, kde žijeme (domov, rodina, škola, obec)
- dopravní výchova, předcházení rizikovým situacím v dopravě a dopravních prostředcích, vztahy účastníků silničního provozu, dopravní značky, cyklostezky, telefonní čísla pro přivolání pomoci
- výbava jízdního kola, výbava cyklisty
- chování ve škole i v okolí školy v případě ohrožení
- svět kolem nás
- péče o zdraví – zdraví a výživa, první pomoc, ohrožení zdraví – závislosti, úrazy, ochrana zdraví, prevence úrazů a otrav
- návykové látky a zdraví – odmítání návykových látek; počítače
- osobní nebezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí, krizové situace (šikana, týrání), brutalita a jiné formy násilí v médiích, služby odborné pomoci
- možnosti vzniku požáru, protipožární prevence, požární poplach, evakuace při požáru
- situace hromadného ohrožení – nejčastější mimořádné události a postupy v případě ohrožení
- vztahy mezi lidmi, komunikace, principy demokracie, pomoc nemocným a sociálně slabým
- chování lidí – zvládání vlastní emocionality, rizikové situace a chování, předcházení konfliktům
- práva a povinnosti žáků školy

Tělesná výchova

- spolupráce ve hře

4. ročník

Vlastivěda

- duševní hygiena
- pohybový režim žáků
- vztahy mezi lidmi, konflikty v mezilidských vztazích
- nemoci (nakažlivé choroby), jejich příznaky, cesty přenosu, imunitní systém
- masmédiá, videotechnika a PC v denním režimu žáka

- sestavení denního režimu žáka, vzájemné posuzování využití volného času
- pracovní den žáka, hygiena práce, pracovní prostředí
- nácvik některých relaxačních a regeneračních postupů

Přírodověda

- dopravní pravidla
- rodinný styl, způsob podávání stravy,
- zdraví a jeho ochrana, měření teploty
- denní množství potravin a tekutin, vhodný pitný režim, denní režim člověka
- přivolání pomoci v situacích ohrožení osobního bezpečí, první pomoc, škodlivé vlivy
- krizové situace - šikanování, kontakt s deviantní osobou, dealerem, aj.
- zásady zdravé výživy, vliv stravování na zdraví člověka, současné směry ve výživě
- centra odborné pomoci (linky důvěry, pedagogicko - psychologické poradny, aj.)
- dětská krizová centra, linky důvěry

Tělesná výchova

- význam pohybu pro zdraví
- pohybový režim
- dodržování pravidel hry, bezpečnosti

5. ročník

Vlastivěda

- infekční nemoci, očkování, karanténa, izolace
- osobní, intimní hygiena dívek a chlapců v období dospívání (péče o pleť, vlasy, ruce atd.)
- úrazy dětí, zásady při poskytování 1. pomoci, základy obvazové techniky
- nabídka rychlého občerstvení, preferování potravin zdravé výživy, výživová doporučení odborníků
- rodina
- funkce a vývoj rodiny, výchovné vlivy, rodinné role, náhradní rodinná péče
- komunikace v rodině, mezi lidmi
- etika v dospívání - změny v pubertě, tělesný vzhled
- pozitivní životní cíle
- návykové látky, rizika jejich zneužívání

- výběr kamarádů z hlediska osobního bezpečí a bezpečné chování v sociálním kontaktu s vrstevníky
- ochrana dítěte a jeho bezpečné způsoby chování v různých prostředcích (výťah, schodiště, sklep, dopravní prostředky, ...)

Přírodověda

- člověk: životní potřeby a projevy, části těla, orgánové soustavy (kostra, svaly, kůže, krevní oběh, dýchací soustava, trávicí ústrojí, močové ústrojí, nervová soustava, smysly, pohlavní ústrojí), pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, narození dítěte a vývojové fáze, hygiena a ochrana zdraví, krizové situace, člověk ve společnosti
- partnerství, manželství, rodičovství - rodina, osobní vztahy v životě, budoucí vztahy
- základy výchovy ke zralé integraci sexuality - biologické a psychické změny v dospívání, etická stránka partnerských vztahů
- péče o zdraví, zdravá výživa - zdravá strava; nemoc, drobné úrazy a poranění, první pomoc, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS); osobní, intimní a duševní hygiena - stres a jeho rizika, reklamní vlivy
- návykové látky a zdraví, hrací automaty a počítače; ohrožení fyzického a duševního zdraví
- osobní bezpečí - bezpečné chování v rizikovém prostředí

Tělesná výchova

- význam pohybu pro zdraví
- praktické využití zdravotně zaměřených cvičení
- hygiena, bezpečnost

6. ročník

Výchova ke zdraví

Rodina a širší sociální prostředí

- rodina - postavení a role ženy a muže
- vliv rodiny na rozvoj osobnosti dítěte
- funkce rodiny (biologická ochranná, výchovná, materiální)
- komunikace

- komunikace v rodině
- komunikace mezi vrstevníky a ve společnosti dospělých
- bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení
- modelové situace zaměřené na osvojení komunikačních dovedností
- kamarádství, přátelství a láska

Rozvoj osobnosti

- duševní a tělesné zdraví
- vyrovnání se s problémem (únik)

Osobní bezpečí

- způsoby chování v krizových situacích - šikana, deviace
- způsoby chování při pobytu v různých prostředích
- dětská krizová centra, linky důvěry
- zdokonalování nácviku komunikace s linkou důvěry a jinými specializovanými službami

Péče o zdraví

- osobní hygiena, režim dne - osobní hygiena, intimní hygiena chlapců a dívek
- denní režim - vedení záznamu o čase stráveném u televize, videa a počítače a jeho srovnání s časem věnovaným pohybu
- denní režim – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim

Zdravá výživa

- vliv výživy na zdravotní stav lidí
- výživová hodnota potravy, energetická potřeba organismu
- způsoby technologie zpracování jednotlivých druhů potravin ve vztahu ke zdravé výživě
- sestavování jídelníčku
- pitný režim
- zdravá výživa doma a ve škole

Sexuální výchova

- dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny
- vztahy mezi chlapci a děvčaty

- sexuální zneužívání - pedofilie

Prevence zneužívání návykových látek

- pozitivní životní cíle a hodnoty
- alkoholismus
- kouření
- propagace tabákových výrobků a alkoholu formou reklamy
- modelové situace zaměřené na nácvik způsobu odmítání
- centra odborné pomoci

Tělesná výchova

- význam pohybu, bezpečnost

Zeměpis

Jak žijí lidé na Zemi

- kulturní, společenské, hospodářské a politické zvláštnosti a podobnosti v životě lidí
- rozdělení zemí podle vyspělosti, rozvojové země, vyspělé země

Svět se propojuje

- mezinárodní organizace

7. ročník

Výchova ke zdraví

Rodina

- práva a povinnosti členů rodiny
- rodina a domov
- druhy komunikace v rodině

Klíče ke zdraví

- člověk ve zdraví a nemoci
- vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota
- infekční choroby
- postižení mezi námi

Výživa a zdraví

- potrava a výživa
- látky tvořící naše tělo
- alternativní výživa
- poruchy výživy
- abeceda zdravé výživy

Zneužívání návykových látek

- drogy - zrádný přítel
- nejčastěji užívané drogy
- drogy a jejich účinky
- doping
- záludnosti drog
- drogy a legislativa
- vznik závislosti
- systém prevence drogové závislosti

Bezpečné způsoby chování

- nebezpečné situace
- skupina vrstevníků a násilí
- agresori a oběti
- bezpečné sportování
- bezpečnost silničního provozu
- násilí v sexualitě
- nacvičujeme první pomoc

Lidský vývoj v proměnách času (sexuální výchova)

- pohlavní orgány muže a ženy
- projevy tělesné zralosti
- rozmnožování
- vývoj plodu

Výchova k občanství

Život mezi lidmi

- patříme k lidem
- vliv rodiny

- ve škole a mezi vrstevníky
- komunikace
- média

Lidská práva

- lidská práva v dokumentech
- rovnost a nerovnost
- svoboda a autorita
- morálka a mravnost
- poškozování lidských práv, šikana, diskriminace

8. ročník

Výchova ke zdraví

Manželství a rodičovství

- faktory ovlivňující stabilitu rodiny
- životní partner
- sňatek
- etapy rodičovství
- neshody v manželství

Člověk ve zdraví a nemoci

- péče o nemocné
- stravování nemocných
- podávání léků
- prevence léčení přírodními prostředky
- ochrana před přenosnými chorobami - základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty
- ochrana před chronickými nepřenosiými chorobami a před úrazy – podpora zdravého životního stylu, prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě)

Vliv výživy na zdraví člověka

- metabolismus
- nežádoucí způsoby výživy

- svět plný protikladů (hladomor, podvýživa)
- vliv reklamy na výběr potravin
- shrnutí zásad při výběru a přípravě pokrmů

Drogy kolem nás

- příčiny vzniku závislosti
- typy závislosti
- Jak se ubránit, jak pomoc?
- auto-destruktivní závislosti – psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládnání, trestná činnost, dopink ve sportu

Lidská společnost a násilí

- agresivita, zločin, trestný čin
- xenofobie, rasismus
- domácí násilí
- skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže; komunikace se službami odborné pomoci
- vandalismus
- ochrana člověka za mimořádných událostí - klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí

Lidská sexualita

- odlišnosti v lásce
- láska
- sexuální dospívání a reprodukční zdraví – zdravá integrace sexuality, zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita; problémy těhotenství a rodičovství mladistvých
- antikoncepce, plánované rodičovství
- sexuální deviace, poruchy pohlavní identity

Výchova k občanství

Osobnost

- změny biologické, psychické a sociální
- sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity
- seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení; zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování
- mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování
- představy o budoucnosti, dospělost a stáří
- temperament, charakter
- motivy, zájmy, potřeby, hodnoty
- vlohy, schopnosti, dovednosti, inteligence, nadání, talent, kreativita

Psychické procesy a stavy

- smyslové poznání skutečnosti
- rozumové poznávání skutečnosti
- paměť, zapomínání, pozornost
- učení
- city

Člověk v sociálních vztazích

- typy chování
- stres a jeho příčiny
- psychohygienu v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech
- tělesné a duševní zdraví

9. ročník

Výchova ke zdraví

Rodinné vztahy

- rodina dříve a dnes

- rodina a její význam v současnosti
- rodičovské předpoklady
- rodinné krize
- problémy současné rodiny
- rozpad rodiny
- náhradní výchovná péče

Péče o duševní zdraví

- péče o duševní zdraví
- hygienou ke zdraví člověka
- hygiena všedního dne
- plán prevence civilizačních chorob
- pohyb a zdraví
- preventivní lékařské prohlídky

Výživa v různých stádiích života člověka

- strava v dětství, dospívání, dospělosti a ve stáří
- výživa a zdravotní stav člověka
- zdravá výživa trochu jinak

Hodnota a podpora zdraví

- celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie
- podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví

Droga a jejich společenská nebezpečnost

- jak se nestát závislým
- proč nebrat drogy
- kdo nám může pomoci od závislosti
- drogy a sport
- jak jednat s lidmi, kteří jsou pod vlivem alkoholu nebo drog

Odpovědné chování v situacích ohrožení života

- násilí a společnost
- osobní bezpečí a životní prostředí
- základy první pomoci

- dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládnutí agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)

Sexuální výchova

- partnerské vztahy
- plánované rodičovství
- kuplířství, prostituce a pornografie
- těhotenství, porod, péče o dítě

Výchova k občanství

Občan a právo

- odvětví práva ČR
- občanskoprávní vztahy
- vlastnictví
- ochrana majetku
- smlouvy
- odpovědnost za škodu

Právní ochrana

- orgány právní ochrany a sankce
- protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost; porušování předpisů v silničním provozu; porušování práv k duševnímu vlastnictví
- právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady
- přestupky a správní řízení
- občanské soudní řízení
- trestní právo
- děti a paragrafy

Rodina a zákony

- práva a povinnosti dětí

Globální svět

- globalizace – projevy, klady a zápory

- ohrožené životní prostředí
- významné globální problémy včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení

Zeměpis

Společenský a hospodářský zeměpis

- státy světa – srovnávací kritéria, velikost, počet obyvatel
- politické, bezpečnostní a hospodářské organizace a seskupení
- obyvatelstvo světa – rozmístění podle ras, národů, jazykových skupin a náboženství - společenské, sídelní a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace - soužití v multikulturní a společensky rozdílné společnosti - předpoklady a faktory rozmístění hospodářských aktivit, odvětvová struktura, centra světového hospodářství, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úrovně - geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska

Životní prostředí

- krajina – typy krajín, přírodní a společenské prostředí, vztah přírody a společnosti
- složky životního prostředí, udržitelnost života a rozvoje společnosti
- ochrana přírody, chráněná území
- globální ekologické problémy a jejich východiska
- vyhledávání, třídění a hodnocení zeměpisných poznatků a informací, využití Internetu
- cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, okolí školy

10. VYHODNOCENÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

Školní preventivní strategie bude detailně hodnocena po ukončení platnosti, tj. na konci školního roku 2025/2026). Každoročně bude vyhodnocován Minimální preventivní program školy. Za dané období bude analyzován výskyt řešených rizikových projevů chování na škole. Dále bude provedeno vyhodnocení výsledků uskutečňovaného procesu změn. Proces změn bude vyhodnocován průběžně a trvale pomocí prostředků poskytujících zpětnou vazbu (dotazníková šetření apod.).